

законодавчих, нормативно-правових та інших заходів з метою стабілізації національної грошової одиниці.

1. Декрет Кабінету Міністрів України № 15-93 Про систему валютного регулювання і валютного контролю: зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/>

2. Офіційні курси гривні до долара США за 1996-2016 рр. URL: <https://bank.gov.ua/control/uk/curmetal/currency/search>.

3. Рибаченко К.В. Моделювання стану валютного ринку України. URL: <http://www.nbu.gov.ua>.

4. Сова О.Ю. Проблеми та перспективи розвитку валютного ринку України. *Міжнародний науковий журнал Київського університету ринкових відносин: Економіка, бізнес-адміністрування, право*. 2017. № 2. 290 с. С. 108-124.

Гуртовий Ю.В.

Тарлопов І.О.

к.е.н., доцент

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

ТОРГІВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО МІЖ УКРАЇНОЮ А АЗЕРБАЙДЖАНОМ

Економічний розвиток сьогодення характеризується значними процесами інтернаціоналізації, міжнародного співробітництва, взаємозближення держав не тільки в культурному, соціальному чи політичному напрямі, але і передусім в економічному. Одним з головних елементів міждержавних зв'язків є міжнародна торгівля. Протягом останніх років в умовах євроінтеграційних процесів відбулося сповільнення торговельно-економічного співробітництва між Україною та Азербайджаном.

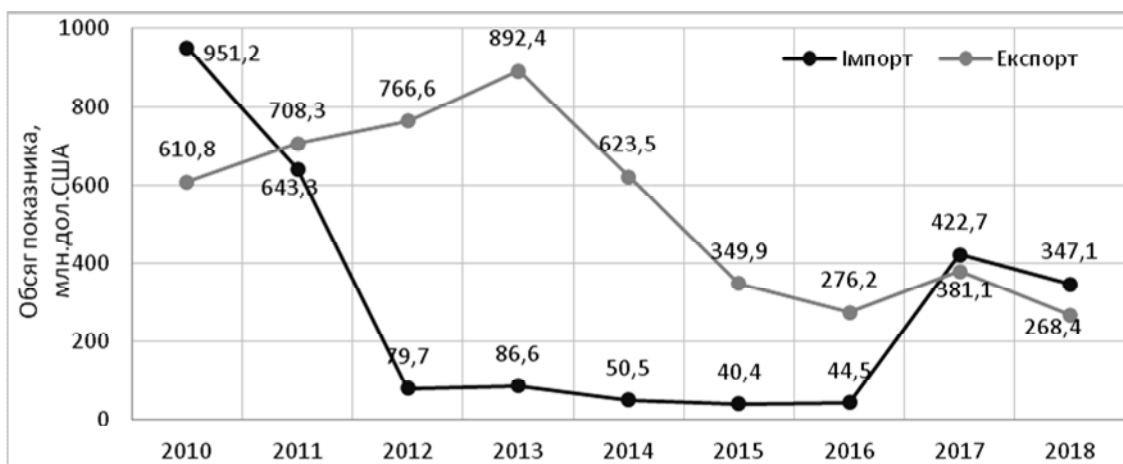

Рис. 1. Динаміка зовнішньої торгівлі товарами та послугами у 2010-2018 роках
Складено автором за даними [1]

У 2013 році експорт товарів та послуг з України в Азербайджан досяг своїх максимальних показників за досліджуваний період і становив 892,4 млн. дол. США, а потім почав зменшуватися. На нашу думку, це спричинено геополітичною та економічною кризою в Україні, яка мала вплив не тільки на внутрішні процеси, але і на позицію країни на міжнародній арені.

Варто зазначити, що спад торговельно-економічного співробітництва лише частково пов'язаний із ситуацією, що склалася в Україні у 2013-2014 роках, адже сповільнення товарообігу почалося ще у 2010 році. Так, у 2011 році товарообіг – сукупний показник експорту та імпорту, зменшився на 12,80% порівняно з попереднім роком, у 2012 – на

35,25%, у 2014 – на 31,79%, а у 2015 році темп спаду товарообігу досяг максимального значення і склав 42,20%.

Таблиця 1

Сальдо торгового балансу та показники динаміки товарообігу між Україною та Азербайджаном у 2010 – 2018 роках

Рік	Товарообіг, млн. дол. США	Абсолютний приріст, млн. дол. США	Темп росту, %	Темп приросту, %	Сальдо, млн. дол. США
2010	1600,03	0,00	100,00%	0,00%	-328,60
2011	1395,24	-204,79	87,20%	-12,80%	78,97
2012	903,48	-491,76	64,75%	-35,25%	708,09
2013	990,84	87,36	109,67%	9,67%	811,93
2014	675,84	-315,00	68,21%	-31,79%	571,74
2015	390,61	-285,23	57,80%	-42,20%	309,69
2016	320,66	-69,95	82,09%	-17,91%	231,63
2017	808,21	487,55	252,05%	152,05%	-37,48
2018	864,62	56,41	106,98%	6,98%	-87,58

Складено автором за даними [1]

Починаючи з 2013 року сальдо торгового балансу почало зменшуватися, а у 2017 та 2018 роках є негативним, що є несприятливим для економіки України. Варто зазначити, що у торгівлі товарами імпорту перевищує експорт та більшою мірою спричиняє від’ємне торговельне сальдо (-104,64 млн. дол. США у 2018 році), торгівля послугами – навпаки, має додатний аналогічний показник (11,43 млн. дол. США).

Рис. 2. Динаміка сальдо торгового балансу товарів та послуг у 2010-2018 роках
Складено автором за даними [1]

Частка експорту послуг у показнику сукупного експорту України до Азербайджана зменшилася і склала лише 7,33% у 2018 році проти 7,97% у 2017 році. На нашу думку, цей показник свідчить про індустріально – аграрну спеціалізацію України: наша економіка більше експортує вироби з чорних металів, м’ясо та їстівні субпродукти, залишки і відходи харчової продукції, папір, картон, цукор. Тобто, те, що є сировиною для подальшого виробництва товарів і має відносно малу частку доданої вартості.

При цьому, Україна та Азербайджан майже не впливають на світовий експорт в цілому, оскільки мають малу питому вагу експорту у світовому експорті: так, частка України у

світовому експорту в 2017 році склала 0,21%, для Азербайджану – вдвічі менше – 0,09% від сукупного експорту в світі.

Проаналізувавши показники зовнішньої торгівлі між Азербайджаном та Україною у 2010-2018 роках, торгівельно – економічне співробітництво переживає кризовий період внаслідок переходу країн від командно-адміністративної системи до ринкової економіки шляхом повільного впровадження реформ. Уряду нашої країни та профільним міністерствам необхідно розробити чіткі кроки, що дали б змогу збільшити товарообіг, при цьому створюючи позитивне сальдо торгового балансу, адже це є сприятливим для економіки. Торговля послугами є пріоритетною сферою діяльності у зовнішній торгівлі, оскільки в результаті операцій надання-отримання послуг маємо позитивне сальдо торгового балансу. Незважаючи на те, що експорт України та Азербайджану практично не впливає на світовий в цілому, але торгівельно-економічне співробітництво має важливе значення, тому необхідно приділяти увагу не тільки міжнародним економічним відносинам України та Азербайджану, але й розвитку зовнішньої торгівлі з іншими країнами світу.

1. Державна служба статистики. URL: ukrstat.gov.ua.

Давиденко Л.С.
студентка

Ванькович Л.Я.
к.е.н., доцент

Національний університет «Львівська політехніка»

ПЕРСПЕКТИВИ ТОРГІВЕЛЬНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ЄС

Зовнішньоторговельне співробітництво з країнами ЄС є важливим аспектом реалізації євроінтеграційного розвитку України. Закріплені в Угоді про Асоціацію [1] економічні розділи розкривають широкі можливості для гармонізації умов торгівлі між країнами. Згідно з Експортною стратегією [2] країни ЄС займають основне місце серед ринків у фокусі. За підсумками 2018 р. досягнуто значного прогресу у взаємній торгівлі [3]:

– на ЄС припадає 42,6% експорту товарів України (20,2 млрд. дол. США з 47,3 млрд. дол. США загального експорту) та 40,6 % імпорту (23,2 млрд. дол. США з 57,1 млрд. дол. США), що робить європейський вектор головний у зовнішній товарній торгівлі України;

– експорті та імпорті поставки географічно висококонцентровані: основними експортними ринками, які забезпечили понад 40% експорту до ЄС у 2018 р. були: Польща (16,2 %), Італія (13,0 %) та Німеччина (11,0 %); ці ж країни формують половину (50,2 %) імпорту товарів з ЄС;

– товарна торгівля традиційно залишається непаритетною для України, і загальне від’ємне сальдо склало 3 млрд. дол. США. Проте, у торгівлі з 14 країнами забезпечено позитивне сальдо, і з іншими, головними торгівельними партнерами (Німеччина, Франція, Литва, Польща, Швеція) від’ємне;

– товарний експорт зберігає сировинну та низькотехнологічну орієнтованість, формуючись переважно з сільськогосподарської сировини та товарів харчової промисловості (30,4 % експорту до ЄС), а також продукції металургії (22,0 %). На продукцію машинобудування припадає лише сьома частина (15,4 %) експорту до ЄС;

– імпортні поставки є переважно високотехнологічними, більш як третину яких займає продукція машинобудування (34,0 %), і майже чверть (24,6 %) усього імпорту з ЄС – продукція хімічної промисловості.

Економічна політика держави має бути спрямована на подолання системних причин низької конкурентоспроможності українських товарів на європейському ринку серед яких: структурна обмеженість (вузька номенклатура товарів згідно з УКТЗЕД, що постачаються на